

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

НАСТАВНА ПРОГРАМА ПО

ТЕХНИЧКО ЦРТАЊЕ СО НАЦРТНА ГЕОМЕТРИЈА

ЗА I ГОДИНА

СООБРАЌАЈНА СТРУКА

ТЕХНИЧАР ЗА ПАТЕН СООБРАЌАЈ, ТЕХНИЧАР ЗА ЖЕЛЕЗНИЧКИ СООБРАЌАЈ,
ТЕХНИЧАР ЗА ТРАНСПОРТ И ШПЕДИЦИЈА

Скопје 2005

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ТЕХНИЧКО ЦРТАЊЕ СО НАЦРТНА ГЕОМЕТРИЈА

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовни профили: техничар за патен сообраќај, техничар за железнички сообраќај, техничар за транспорт и шпедиција

1.2.2. Струка: сообраќајна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Заедничко стручен предмет

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

Прва година

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 3 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 108 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

Задолжителен предмет

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

- Ученикот да ги разликува линиите по нивната дебелина;
- да го применува техничкото писмо;
- да конструира основни геометриски фигури во рамнина;
- да проектира ортогонално модели;
- да црта проекции врз основа на познати две проекции;
- да црта модели и делови рачно;
- да котира позиција и да градуира права и отсечка;
- да чита технички цртеж;
- да изработува профили на даден терен
- да црта знаци за хоризонтална и вертикална сигнализација
- да црта надолжен и попречен пресек на сообраќајница
- да ги познава елементите на аутокадот;
- да конструира основни геометриски фигури во аутокад;
- да го користи комјутерот за изготвување на цртеж на сообраќајница со потребната сигнализација
- да користи стручна литература.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

Основни знаења учениците имаат стекнато преку наставниот предмет основи на техниката и производството во текот на основното осумгодишно образование.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу темат. целини и меѓу предметите
СТАНДАРДИ	15	<ul style="list-style-type: none"> - Ученикот да го познава приборот и материјалот за техничко цртање; - да ракува со приборот за цртање; - да ги разликува стандардите; национални и интернационални; - да пишува техничко писмо.	Го објаснува значењето на техничкото цртање; усно излага, го демонстрира приборот за цртање; црта на табла со прибор; чита стандарди.	Основи на техниката и производство од основното образование
ОСНОВНИ ГЕОМЕТРИСКИ КОНСТРУКЦИИ ВО РАМНИНА	15	<ul style="list-style-type: none"> - Да конструира правилни многуаголници впишани во круг; - да конструира правилни многуаголници, криви линии, елипса, парабола и завојница . - самостојно да изработи конструкција во рамнина.	Ја објаснува постапката на конструкцијата и црта многуаголници, индивидуално ги демонстрира конструкциите.	Математика (геометрија)

<p>ПРОЕКЦИОНО ЦРТАЊЕ</p>	<p>15</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги познава видовите на ортогонално проектирање; - да се оспособи за претставување на ортогонални погледи на модел со едноставни и со сложени површини; - да проектира ортогонално едноставен модел рачно; - да ја познава ортогоналната изометрија на геометриски фигури; - да црта геометриски фигури и делови во изометрија рачно; - да црта трет поглед врз основа на дадени два 	<p>Ги објаснува принципите на ортогоналното проектирање; црта со прибор на табла; скицира на табла и индивидуално скицира изометрични фигури на секој ученик поединечно.</p>	<p>Основи на техниката и производството од основното образование</p>
<p>ПРЕТСТАВУВАЊЕ НА ТЕРЕН И ОПЕРАЦИИ ВРЗ НЕГО</p>	<p>39</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Да котира позиција -да градуира права и отсечка -да црта надолжен и попречен пресек на сообраќајница, рачно и со компјутер -да ги познава и применува знаците за хоризонтална и вертикална сигнализација -да црта крстосници на улицисо тротоари со обележување на хоризонтална сигнализација 		
<p>ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА АУТОКАД, (ПАЛЕТА СО АЛАТКИ СТАНДАРД</p>	<p>6</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги познава основните елементи на екранот (палетите со алатки, површината за цртање); - да ја познава логиката на работа на 	<p>Го објаснува значењето на аутокад; ги демонстрира алатките на аутокадот; црта на табла палета со</p>	<p>Информатика прва година</p>

ПАЛЕТА СО АЛАТКИ ОБЈЕЦТ ПРОПЕРТИЕС)		аутокад; - го разбира подесувањето на основните елементи на аутокад.	алатки; демонстрира работа на компјутер.	
ЦРТАЊЕ НА ОСНОВНИ ГЕОМЕТРИСКИ СЛИКИ (ПАЛЕТА СО АЛАТКИ ДРАЊ ПАЛЕТА СО АЛАТКИ МОДИФС ПАЛЕТА СО АЛАТКИ ЕДИТ ПИШУВАЊЕ НА ТЕКСТ ВО ЦРТЕС)	18	- Да црта линии со палетата алатки драњ - да конструира правилни многуаголници, криви линии, елипса, парабола и завојница . - да користи алатки за модифицирање и едитирање на цртежите; - да црта основни геометриски слики - да пишува текст во цртеж.	Ја објаснува постапката на конструкцијата и црта машински елементи, индивидуално ги демонстрира конструкциите.	Информатика, прва година

4.2. Наставни методи и активности на учење

Според зацртаните цели на наставниот предмет **техничко цртање со нацртна геометрија** ќе се применуваат следните наставни методи: фронтална, демонстрација, дискусија, активна демонстрација на учениците, индивидуална работа, учење преку сопствено откривање и др.

Активностите на ученикот се искажуваат на следниот начин: со набљудување, слушање, прибележување, цртање, откривање законитости, цртање независно, работење индивидуално и изработување домашни задачи.

Активностите на наставникот се: да планира, да прави подготовки (просторни, наставни средства, дидактичко – методски), да дава насоки, да набљудува, да помага, да ја надгледува работата поединечно на секој ученик, да презентира информации, да демонстрира, да ја следи и вреднува својата и работата на ученикот и да воспоставува позитивна комуникација со учениците.

4.3. Организација и реализација на наставата

Воспитно – образовната работа по наставниот предмет **техничко цртање со нацртна геометрија** се реализира во специјализирана училница, во која секој ученик има работна маса за цртање како и во училница со компјутерска техника. Наставниот предмет е застапен со три часа неделно, во две полугодија, во прва година. Најчесто воспитно-образовната работа по овој предмет се организира во блок часови. Исто така, домашната работа е составен дел од програмата на овој наставен предмет која се реализира во училиште и дома.

4.4. Наставни средства и помагала

Со цел ефикасно да се постигнат зацртаните цели на наставниот предмет **техничко цртање со нацртна геометрија** потребно е да се користат: графоскоп, модели на машински елементи, компјутери и секој ученик да има прибор за цртање.

Потребната литература за наставниците и учениците е учебник по Техничко цртање со нацртна геометрија, Техничка енциклопедија, прирачник за вежбање на учениците, прирачник за користење на автокад.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигањата на учениците се врши перманентно преку писмено проверување по секоја завршена тематска целина, согласно конкретизираните цели во рамките на тематската целина, како и залагањето и активноста на ученикот во текот на наставата. Вреднувањето ќе се врши со различни постапки, форми и инструменти, врз основа на изработените индивидуални вежби, како на хартија, така и со компјутер. Доколку ученикот не ја совладал наставната програма, ќе се организира дополнителна настава. Ако по завршената дополнителна настава ученикот го нема постигнато нивото на препознавање и репродукција на целите од наставната програма се постапува согласно Законот за средно образование.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по наставниот предмет **техничко цртање со нацртна геометрија** треба да ги поседува следните персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е физички и психички здрав, да го познава македонскиот јазик и кирилското писмо, да е комуникативен и отворен за соработка, да има соодветно професионално образование, со или без работно искуство, да ја сака педагошката работа, да е добар организатор, креативен и подготвен за примена на иновациите во воспитно - образовната работа.

6.2. Стандард за наставен кадар

Завршени студии по:

- машинство;
- архитектура;
- сообраќај;
- интердисциплинарни студии по ПТО

и здобиена педагошко – психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард за простор за наставниот предмет

Воспитно – образовната работа по овој наставен предмет се реализира во специјализирана училница опремена со маси за цртање и во кабинет опремен со компјутерска техника согласно Нормативот за опрема, нагледни средства и материјали.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: јуни 2005 година

7.2. Состав на работната група:

- Соња Ѓошевска Ивановиќ, советник за стручно образование , Биро за развој на образованието – Скопје
- Ридван Зекири, советник за стручно образование , Биро за развој на образованието – Скопје
- Благој Трајков, дипл. маш. инж., ДСУ “Ѓорѓи Наумов” - Битола

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01. 09. 2005 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

- Наставната програма за **техничко цртање со нацртна геометрија и аутокад** ја одобри (донесе) министерот за образование И наука со решение бр.11 -4189 / 2 од 19.07.2005 година.

